

Türkiye’de Ergenlerle Yapılan Grupla Psikolojik Danışma ve Psikodrama Uygulamalarına Dayalı Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Canan ATAMAN¹, Rabia DUMANLIKAYA², ve Özlem ŞENER³

Öz

Grupla psikolojik danışma ve psikodrama; ergenlerin duygusal, sosyal ve bilişsel gelişimlerini desteklemede etkili müdahale yöntemlerindendir. Araştırmanın amacı, 2010-2025 yılları arasında Türkiye’de ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodrama temelli 27 lisansüstü tezi; içerik, yöntem ve etkililik açısından değerlendirerek, Türkiye’de ergen bireylerde karşılaşılan problemin/lerin yoğunlukta ne olduğunun tespit edilmesiyle beraber alan uzmanlarına ve araştırmacılara katkı sunmaktır. Araştırma 12-18 yaş grubuna yönelik grupla psikolojik danışma ve psikodrama uygulamalarını inceleyen ilk sistematik derleme olmasıyla özgün bir araştırmadır. Araştırmada sistematik derleme yöntemi kullanılmış; veriler içerik analiziyle incelenmiştir. Tezler; düzeyleri, yıllara göre dağılımı, üniversite türleri, üniversiteler, konular, kuramsal psikoterapi ve teknikleri, örneklem türü, grup katılımcı sayısı, toplam katılımcı sayısı, oturum sayısı, araştırma modeli, analiz yöntemleri ve etkililik durumuna dair veriler sunulmuştur. Araştırma sonucunda; ergenlerle grupla psikolojik danışma uygulamalarında akran zorbalığı, psikolojik dayanıklılık ve sosyal beceri temaları öne çıkarken; en sık tercih edilen kuramsal yaklaşımlar Bilişsel Davranışsal, Psikodrama ve Çözüm Odaklı yaklaşımlar olmuştur. Çalışmalar genellikle lise düzeyinde, 6-12 kişilik gruplarla ve toplam 6-10 arası oturumlar olarak yürütülmüştür. Tezlerin 26’sında uygulamaların etkili, 1’inde etkili olmadığı görülmüştür. Ortaokul düzeyinde, karşılaştırmalı, kuramsal ve konu çeşitliliği sunan çalışmalara ihtiyaç olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ergenler, Grupla Psikolojik Danışma, Lisansüstü Tezler, Psikodrama

A Review of Graduate Theses Based on Group Psychological Counseling and Psychodrama Practices With Adolescents in Turkey

Abstract

Group psychological counseling and psychodrama are recognized as effective intervention strategies for fostering the emotional, social, and cognitive development of adolescents. This study aims to evaluate 27 postgraduate theses focused on group psychological counseling and psychodrama conducted with adolescents in Turkey between 2010 and 2025, assessing their content, methodology, and effectiveness. Additionally, the study seeks to assist field experts and researchers by identifying the most prevalent issues faced by adolescents in Turkey. This research is distinctive as it represents the first systematic review of group psychological counseling and psychodrama applications for the 12-18 age group. The systematic review methodology was employed, with data analyzed through content analysis. The theses provided data on various aspects, including levels, distribution by year, types of universities, topics, theoretical psychotherapy and techniques, sample type, number of group participants, total number of participants, number of sessions, research model, analysis methods, and effectiveness. The findings indicate that themes such as peer bullying, psychological resilience, and social skills are prominent in group psychological counseling practices with adolescents, with Cognitive Behavioral, Psychodrama, and Solution-Focused approaches being the most frequently utilized theoretical frameworks. The studies were predominantly conducted at the high school level, involving groups of 6-12 students over 6-10 sessions. The interventions were deemed effective in 26 of the theses, with only one reporting ineffectiveness. At the middle school level, there is a need for studies that provide comparative, theoretical, and subject diversity.

Keywords: Adolescents, Group Counseling, Graduate Theses, Psychodrama

Atıf İçin / Please Cite As:

Ataman, C., Dumanlıkaya, R. ve Şener, Ö. (2025). Türkiye’de ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodrama uygulamalarına dayalı lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14 (Eğitim Bilimleri Ek Sayısı), 133-148. doi:10.33206/mjss.1711614

Geliş Tarihi / Received Date: 01.06.2025

Kabul Tarihi / Accepted Date: 01.10.2025

¹ Yüksek Lisans - Psk. Dnş. - Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, canan_pdr_74@hotmail.com,

 ORCID: 0009-0005-5773-4579

² Yüksek Lisans - Psk. Dnş. - Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, rbia.dkaya33@gmail.com,

 ORCID: 0009-0000-3739-7070

³ Doç. Dr. - Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, osener@bartin.edu.tr,

 ORCID: 0000-0002-0081-7374

Giriş

Gençlik dönemi, birçok toplumda hareketli ve zorlu bir süreç olarak kabul edilmektedir. (Doğan ve Cebioglu, 2011). Ergenlik, bireyin fiziksel ve duygusal değişimlerinin yoğun olarak yaşandığı, psiko-sosyal ve cinsel olgunlaşma süreciyle başlayan ve bağımsızlığın kazanıldığı, hızlı değişimlerin görüldüğü bir dönemdir (Siyez, 2010). Ergenlik dönemi, yaşamın ikinci on yılını kapsar ve genellikle 11-12 yaşlarında başlayıp, yirmili yaşların başına kadar devam eder (Sayar ve Dinç, 2013: 122; Steinberg, 2007: 23). Ergenlik döneminde, bireyler kimliklerini kazanma, bağımsızlıklarını geliştirme, çevreleriyle yakın ve özel ilişkiler kurma ve toplumda iyi bir yer edinme isteği gösterirler (Steinberg, 2007). Bu dönemde bireylerin psikolojik dengesini koruyarak toplumsal beklentilere uyum sağlaması oldukça önemlidir (Özkara, 2010). Ergenler, hem içinde bulundukları toplum ve eğitim sistemi hem de gelişim dönemlerine özgü özelliklerden kaynaklanan sebeplerle birçok sorunla karşılaşmaktadırlar. Ergenlik sorunlarının sağlıklı bir şekilde atlatılmasında psiko-sosyal desteğin önemi büyük olmakla beraber (Erözkan, 2006), bu döneme ait sorunların doğru şekilde yönetilmesi, ergenlerin hem kişisel gelişimlerini hem de akademik performanslarını olumlu yönde etkilemektedir (Sarıcı-Bulut, 2008).

Ergenlikte psiko-sosyal destek bağlamında akran ilişkilerinin yeri ve önemi büyüktür. Çocuklar farklı gruplar içinde sosyalleşmektedirler. Çocukların ve ergenlerin gelişimlerinde gruplar, aldıkları roller ve paylaşımlar ile büyük bir destek kaynağı olmaktadır. Bu bağlamda, okullarda düzenlenen grup çalışmalarının öğrencilerin gelişimlerini desteklemede yeri yadsınamaz. Buradan yola çıkıldığında grupla psikolojik danışma, ergenlere eşsiz bir öğrenme ortamı sunarak kişilerarası ilişkilerin güçlendirilmesine katkıda bulunan önemli bir yardım aracıdır (Gazda, Ginter ve Horne, 2001; Sandoval, 2002). Eğitimin önemli bir çoğunluğunu oluşturan ergenlikle ilgili danışmanlık sürecinde, ergenlerle çalışan psikolojik danışmanların, dönemin özelliklerini ve ihtiyaçlarını dikkate alarak farklı bir danışman-danışan ilişkisi kurmaları, iletişimi artırmaya yönelik özel stratejiler ve beceriler kullanmaları ve danışma sürecini etkili bir şekilde yapılandırılmaları büyük önem taşımaktadır (Geldard ve Geldard, 2010). Ergenlerle gerçekleştirilen grup psikoterapilerinde kullanılan yöntemler, terapinin başarısını ve etkisini önemli ölçüde belirleyebilir (Yıldırım, 2010; Smith, 2015).

Grupla psikolojik danışma; sekiz ile on iki kişiden oluşan gönüllü bir grup içinde, üyelerin kendilerini ifade ettiği, kişiler arası ilişkilerin ilerlediği ve davranışsal hedeflere ulaşmanın sağlandığı bir yardım alma ve verme sürecidir (Voltan Acar, 2014). Bu süreçte bireylerin gruba bağlılık, iletişim kurma ve güven duygusunu pekiştirmek amaçlanır (Demir ve Koydemir, 2016; Kağın ve ark., 2017). Grup içindeki ilişkiler, atmosfer ve diğer dinamiklerin etkileşimi sayesinde bireylerin kendiliklerini, kendilik bilincini ve bilgilerini keşfetmelerini sağlar. Bu süreç, bireylerin psikolojik gelişimlerine katkı sağlarken aynı zamanda olumsuz duyguların hafifletilmesinde etkili ve işlevsel bir müdahale yöntemi olarak öne çıkmaktadır (Huang ve ark., 2022).

Grupla psikolojik danışma hem iyileştirme hem de önleme amaçları taşır (Demir ve Koydemir, 2016). Ergenler, grupla psikolojik danışmadan daha hızlı fayda sağlarlar çünkü benzer sorunları paylaşan akranlarını görerek yalnız olmadıklarını anlarlar. Bu süreç, ergenlerin kendilerini rahatça ifade etmelerini sağlar ve sosyal destek ağları oluşturmalarına yardımcı olur. Ayrıca, grupta verilen geribildirimler, ergenlerin gelişiminde önemli kazanımlar sunar (Kurt ve Güçay, 2016). Bazı çalışmalar, ergenlerin uzman bir yetiştikenden yardım almak kadar, bir yetişkinin liderliğindeki akran grubundan destek almanın da büyük faydalar sağladığını ortaya koymaktadır. Seansın süresi, grubun türüne, yaşa ve bağlama göre farklılık gösterebilir; ergen gruplarında seanslar genellikle 90 dakikaya kadar sürerken, grup çalışmaları ortalama 10 seans süresince gerçekleştirilmektedir (Delucia-Waack ve ark., 2004).

Psikodrama, grup psikoterapisinin en eski biçimlerinden biri olup, kurucusu Jacob Levy Moreno tarafından yalnızca bir terapi yöntemi değil; aynı zamanda bir sanat, politik sistem, araştırma yöntemi ve yaşam felsefesi olarak tanımlanmıştır (Moreno, 1946). Günümüzde psikodrama, bağımsız bir terapi yaklaşımı olarak veya eklektik biçimde çeşitli psikoterapi ekollerinde kullanılmaktadır (Dökmen, 2013). Yaratıcılık ve kendiliğindenlik temeline dayanan bu yöntem, özellikle çocuklar ve ergenlerle yürütülen terapötik süreçlerde etkili bir araçtır. Davranışsal sorunlar, travma sonrası stres, uyum güçlükleri, yeme bozuklukları, madde bağımlılığı, yas ve kimlik karmaşası gibi durumlarda psikodrama, çocuk ve ergenlere yönelik etkili bir terapi seçeneği sunmaktadır (Gökler, 2017). Genellikle 6–12 kişilik gruplarla, haftada bir yapılan 90–120 dakikalık 6–16 oturumluk süreçler etkili bulunmuştur (Orkibi ve ark., 2019).

Literatür incelendiğinde ergenlerle yapılan güncel grupla psikolojik danışma uygulamalarına çeşitli terapi yaklaşımlarının öncülük ettiği tespit edilmektedir. Örneğin, çözüm odaklı terapi (Ko ve ark., 2003; Tanrıku

ve Karaca, 2021; Yıldırım, Koser ve Kumcağız, 2024; Kashefi, 2025), bilişsel davranışçı terapi (Koca ve Arden, 2018; Buğa, Çekiş ve Hamamcı, 2018; Tavakoli ve ark., 2023; Terence ve ark. 2024), gerçeklik terapisi (Young, 2001), akılcı duygusal davranışçı terapi (Çapri ve Yıldırım, 2018); öyküsel terapi (Elvaaspoor ve ark, 2021; Kurtuluş ve Yıldırım Kurtuluş, 2023; Gooze, 2015) sanat terapisi (Çalık, 2022; Haen ve Boyd, 2019; Pretorius ve Pfeifer, 2010), psikodrama (Khalili ve Swilem, 2021; Kooraki ve ark., 2023; Hamidi ve Hasanpour Khademi, 2022; Vaxberg, 2017; Karataş ve Gökçakan, 2011; Karataş, 2009) kuramları grup terapisinde sık kullanılan yaklaşımlar olduğu görülmektedir.

Türkiye’de ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma uygulamalarına dair yapılan tez çalışmalarında kullanılan terapi yaklaşımları ise öyküsel terapi (Yazıcı, 2018; Koca, 2018; Kurtuluş ve Yıldırım Kurtuluş, 2023; Bayın, 2024; Kurtuluş, 2024), kısa süreli çözüm odaklı terapi (Çitemel, 2014; Bilgin, 2016; Ünal, 2020; Aytaç, 2023; Yıldırım ve Kumcağız, 2024), bilişsel davranışçı terapi (Dikici, Yavuzer ve Gündoğdu, 2010; Seçer, 2014; Karademir, 2015; Eker, 2017; Genç, 2017; Karademir ve İskender, 2019), akılcı duygusal davranışçı terapi (Ünlü, 2010; Kartol, 2018), pozitif psikoterapi (Keven Aklıman, 2015), logoterapi (Yetkin, 2016), dışavurumcu teknikler (Çalık, 2018), pozitif gençlik gelişimi temelli terapi teknikleri (Bora, 2021), psikodrama (Türk, 2023; Erkıral, 2021; Şimşek, 2020; Taşpınar Göveç, 2014; Çiçek, 2019) olduğu gözlenmektedir.

Son yıllarda ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodrama yöntemleri kullanılarak birçok farklı sorun alanına yönelik terapi uygulamalarının olduğu gözlemlenmektedir; örneğin, İme (2022) duygusal esneklik ve psikolojik dayanıklılığı artırmayı hedeflerken, Yılmaz (2023) öğrenilmiş çaresizlikle mücadele etmiş, Aytaç (2023) öz şefkat düzeyini yükseltmeyi amaçlamıştır. Ayrıca, Bayın (2024) sosyal kaygı düzeylerini ele alırken, Kurtuluş (2024) ise olumsuz değerlendirilme korkusuna odaklanmıştır.

Bu araştırmanın temel amacı, Türkiye’de ergenlere yönelik grupla psikolojik danışma ve psikodrama uygulamalarını sistematik bir bakış açısıyla incelemek ve literatürdeki durumu bütüncül bir şekilde ortaya koymaktır. Alan yazında, özellikle ergenlere yönelik bu uygulamaları derleme ve sistematik bir çerçevede ele alan çalışmaların sınırlı olması, araştırmanın önemini artırmaktadır. Üstelik bu araştırma, Türkiye’de ergen problemlerinin ağırlıkta toplandığı sorunların tespit edilebilmesi açısından da ayrı bir önem taşımaktadır. Çalışma kapsamında, 2010-2025 yılları arasında yürütülmüş ve grupla psikolojik danışma uygulamalarına dayalı lisansüstü tezler incelenmiştir. Hedef kitle olarak ergenlik dönemini temsil eden 12-18 yaş aralığındaki ortaokul ve lise öğrencileri belirlenmiştir. Lisansüstü tezlerin çok yönlü olarak değerlendirilmesi, gelecekte yapılacak araştırmalara rehberlik etme ve uygulayıcılara yol gösterme potansiyeli açısından önemli bir katkı sunmaktadır. Bu yönüyle araştırma, Türkiye’de ergenlerle gerçekleştirilen grupla psikolojik danışma ve psikodrama uygulamalarını inceleyen ilk sistematik taramalardan biri olma özelliği taşımaktadır.

Bu çalışma belirlenen tezlerde aşağıdaki soruları yanıtlamayı amaçlamaktadır:

1. 2010-2025 yılları arasında Türkiye’de ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma odaklı lisansüstü tezlerin (yüksek lisans/doktora) dağılımı nasıldır?
2. Tezlerin yıllara, üniversite türüne, örneklem grubuna göre dağılımları nasıldır?
3. Tezlerdeki örneklem gruplarının yapıları (katılımcı sayıları, oturum sayıları) nasıldır?
4. Uygulama desenleri ve analiz yöntemleri hangi biçimlerde sınıflandırılmaktadır?
5. Uygulamalar hangi kuramsal yaklaşımlar temel alınmış ve ergenliğin hangi problem konuları ele alınmıştır?
6. Tezlerde ergenlerle çalışılan en baskın konular nasıl dağılım göstermiştir?
7. Tezlerde grupla psikolojik danışma uygulamalarının etkililik düzeyleri nasıldır?

Yöntem

Evren- Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2010-2025 yılları arasında Türkiye’de yürütülmüş ve 12-18 yaş grubuna yönelik grupla psikolojik danışma ve psikodrama temelli koruyucu-önleyici psikolojik müdahaleleri konu alan yüksek lisans ve doktora tezleri oluşturmaktadır. Örneklem ise belirlenen dahil edilme ve dışlanma kriterlerine göre seçilen toplam 27 lisansüstü tezdendir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden sistematik derleme yöntemi kullanılmıştır. Sistematik derleme (SD), belirli bir araştırma sorusuna yanıt bulmak amacıyla, önceden belirlenen ölçütler doğrultusunda ilgili çalışmaların tarafsız ve sistemli bir şekilde taranması, geçerliliklerinin değerlendirilmesi

ve elde edilen bulguların bütüncül bir biçimde sentezlenmesi sürecidir (Çınar, 2021). Sistematik derlemelerde kanıta dayalı araştırmalar yapmak için PRISMA Akış Diyagramı kullanılır; bu diyagram, çalışmaların hangi ölçütlere göre seçildiğini ayrıntılı olarak açıklar (Page ve ark., 2021). Mevcut çalışmada da yayınların seçimi belli bir sistemle yapılmış ve tezlerin çalışmaya dahil edilme ve dışlama kriterleri Tablo 1’de belirtilmiştir.

Bu araştırma kapsamında veriler, Mart 2025 tarihinde Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi, Google Akademik, Scopus, Proquest, Ulakbim TR ve Dergipark veri tabanlarında elektronik ortamda erişime açık lisansüstü tezlerden toplanmıştır. Öncelikle Ulusal Tez Merkezi’nde "Grupla psikolojik danışma" anahtar kelimesi kullanılarak yapılan taramada 112 teze ulaşılmış, 2015 yılı ve sonrasında sınırlandırıldığında ise 56 tez belirlenmiştir. Bu tezler tek tek incelenmiş ve yaş grubu kriteri olarak 12-18 yaş arasındaki ortaokul ve lise öğrencilerine yönelik 22 tez çalışmaya dahil edilmiştir. Ardından "Psikodrama" anahtar kelimesi ile yapılan taramada 25 teze ulaşılmış, yine 2015 sonrası çalışmalara odaklanıldığında 17 tez tespit edilmiştir. Bu tezler incelenerek, belirlenen yaş grubuna uygun 5 tez çalışmaya dahil edilmiştir. Daha sonra; Google Akademik, Scopus, Proquest, Ulakbim TR ve Dergipark veri tabanlarında "Grupla Psikolojik Danışma" ve "Psikodrama" anahtar kelimeleri ile taramalar yapılmış; anahtar kelimeler veri tabanlarına yazılırken “ve/veya” bağlacı kullanılmıştır. Ulusal Tez Merkezinde ulaşılan tezlerden farklı bir teze rastlanmadığı görülmüştür. Sonuç olarak, Türkiye’de son 15 yılda 12-18 yaş grubuna yönelik yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodrama uygulamalarını içeren toplam 27 lisansüstü tez tespit edilmiştir. Çalışmada görünürlüğü makalelere kıyasla daha az olan Türk literatüründeki lisansüstü tezler incelenmiştir. Amaç Türkiye’de grupla psikolojik danışma ve psikodrama uygulamalarına yönelik eğilimleri ve çalışma alanına taşınan ergen sorunlarının yoğunluk kazandığı konuları tespit etmektir. Uluslararası çalışmalar farklı kültürel, eğitimsel ve hukuksal bağlamlarda yürütüldüğünden, doğrudan karşılaştırılabilir olmayacağı düşünülerek çalışmaya dahil edilmemiştir.

Tablo 1. Derleme İçin Seçilen / Seçilmeyen Çalışmaların Özellikleri

Dahil Edilme Kriteri		Dışlanma Kriteri
Yayınlanma türü	• Yüksek lisans / doktora tezi	• Editöre mektuplar • Bültenler • Poster ya da sözlü sunum özet ve tem metinleri
Yayın dili	• Türkçe	• Türkçe dışındaki diller
Çalışma Yılı	• 2010-2025 yılları arasındaki çalışmalar	• 2010-2025 yılları dışındaki yıllarda yapılan çalışmalar
Çalışma amacı	• Grupla psikolojik danışma ve psikodramayı konu edinmiş koruyucu-önleyici psikolojik müdahalelerin geliştirilmesi ve etkililiklerin incelenmesi • Grupla psikolojik danışma ve psikodramayı konu edinmiş koruyucu-önleyici psikolojik müdahale çalışmalarının derlenmesi • Türkiye’de yaşayan kişilerin örneklem olarak kabul edilmesi	• Grupla psikolojik danışma ve psikodrama dışındaki uygulamaları içermesi • Türkiye dışında yaşayan kişilerin örneklem olarak kabul edilmesi
Örneklem	• 12-18 yaş grubunu içermesi • Türkiye’de yürütülmesi	• 12-18 yaş grubu dışındaki örneklem gruplarını içermesi • Türkiye dışında yürütülmesi

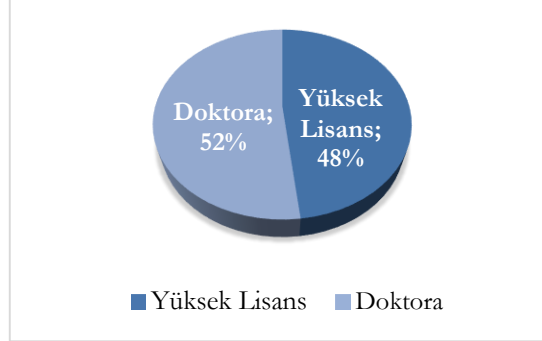
Çalışmanın amacı doğrultusunda tezlerden toplanacak bilgileri sistematik ve karşılaştırılabilir şekilde kaydedebilmek için temel değişkenleri belirlemişlerdir. Araştırmada, lisansüstü tezlerin incelenmesi için veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından oluşturulan “Lisansüstü Tez İnceleme Formu” kullanılmıştır. Bu form; tezlerin düzeyleri, yıllara göre dağılımı, üniversite türleri, üniversiteler, konular, kuramsal psikoterapi ve teknikleri, örneklem türü, grup katılımcı sayısı, toplam katılımcı sayısı, oturum sayısı, araştırma modeli, analiz yöntemleri ve etkililik durumuna dair başlıklardan oluşmuştur. Bu değişkenlerin seçimi; tezlerin içeriksel ve yöntemsel özelliklerini sistematik bir şekilde incelemek, elde edilen verilerin karşılaştırılabilirliğini artırmak ve analiz sürecine bilimsel bir zemin oluşturmak amacıyla yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada elde edilen veriler, içerik analizi tekniğiyle incelenmiştir. İçerik analizi çalışmalarının temel amacı, ele alınan konuya ilişkin genel eğilimleri belirlemek ve ileride yapılacak akademik araştırmalara yön verecek bilgi ve bulgular ortaya koymaktır (Ültay ve ark., 2021). İlk aşamada, veriler araştırmacılar tarafından bireysel olarak analiz edilmiştir. Sonra, yapılan analizlerin sonuçları karşılaştırılmış ve neredeyse tüm sonuçların benzer olduğu görülmüştür. Farklılık gösteren sonuçlarda ise ortak bir sonuca varmak için fikir birliği sağlanmıştır. Sistematik derleme modeline uygun olarak yapılan bu çalışmada, veriler içerik analiziyle değerlendirilmiş ve elde edilen verilere ait frekans değerleri belirtilmiştir.

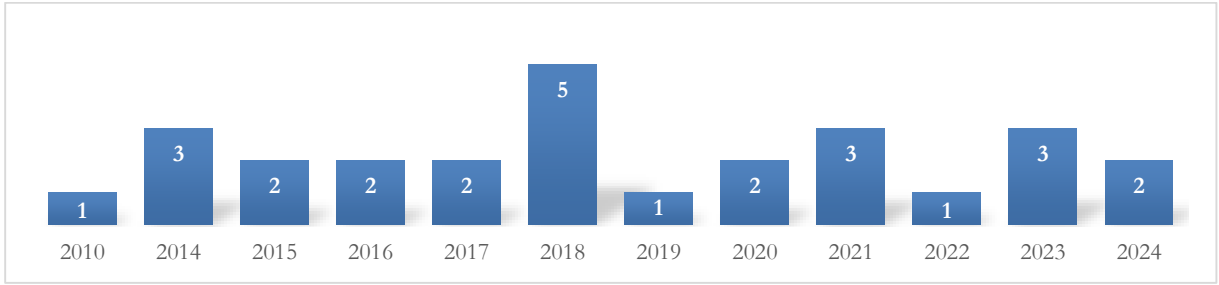
Bulgular

Araştırmanın bulgular kısmında, incelenen tezler çeşitli özelliklere göre (türü, düzey, yıllar, konu, araştırma modeli, çalışma grubu, grup üye sayısı, kullanılan teknikler, analiz yöntemleri incelenmiş ve elde edilen veriler frekans değerleriyle birlikte aşağıdaki grafiklerde sunulmuştur.

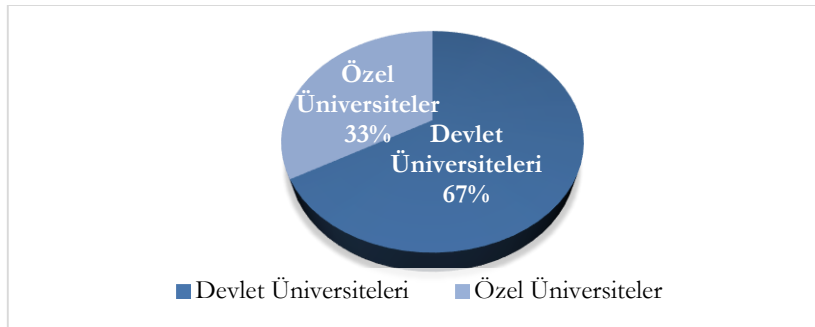
Grafik 1. Grupla Psikolojik Danışma ve Psikodramaya Yönelik Lisansüstü Tezlerin Düzeyine Göre Dağılımı

Grafik 1'deki bulgular, Türkiye'de grupla psikolojik danışma ve psikodrama alanında yapılan lisansüstü tezlerin doktora düzeyinde (14 tez) yüksek lisans tezlerine (13 tez) kıyasla daha fazla olduğunu göstermektedir. Bu durum, araştırmacıların doktora seviyesinde daha fazla çalışma gerçekleştirdiğini ortaya koymaktadır.

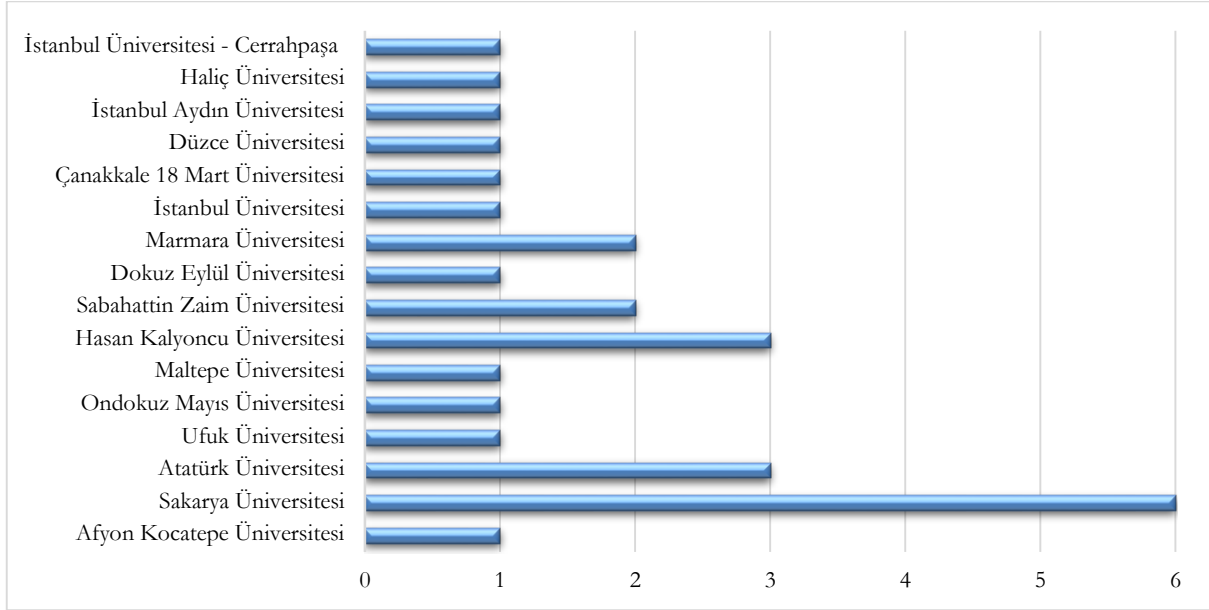
Grafik 2. Grupla Psikolojik Danışma ve Psikodramaya Yönelik Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 2'ye göre 2018'de ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma uygulamalarını konu alan 5 tez ile en yüksek sayıya ulaşıldığı görölmektedir. 2014, 2021 ve 2023 yıllarında araştırma konusunu içeren 3'er tez yazıldığı görölmektedir. 2015, 2016, 2017, 2020 ve 2024'te ise 2'şer tez yapılmıştır. 2010, 2019 ve 2022 yıllarında ise yalnızca 1 tez bulunmakta; bu da bazı yıllarda akademik ilginin görece düşük olduğunu göstermektedir. Genel olarak tezlerin yıllara göre dağılımı dalgalı bir seyir izlese de 2014 sonrası akademik tezlerde ergenlerle grupla psikolojik danışma uygulamalarına daha fazla yer verildiği ifade edilebilir.

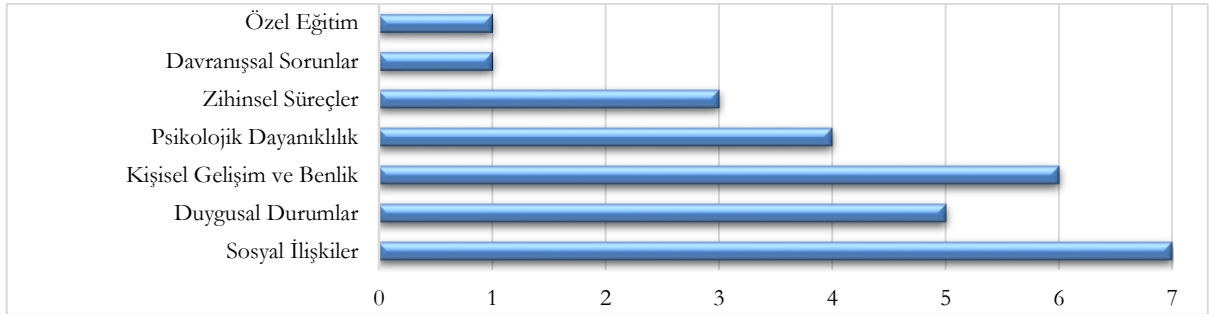
Grafik 3. Grupla Psikolojik Danışma ve Psikodramaya Yönelik Lisansüstü Tezlerin Üniversitelerin Türüne Göre Dağılımı

Grafik 3'te göröldüğü üzere, Türkiye'de grupla psikolojik danışma ve psikodrama alanında yapılan lisansüstü tezlerin çoğunluğunun (18 tez) devlet üniversitelerinde gerçekleştirildiği, özel üniversitelerde ise bu alanda yapılan çalışmaların kısmen daha olduğu (9 tez) görölmüştür.

Grafik 4. Grupla Psikolojik Danışma ve Psikodramaya Yönelik Yapılan Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

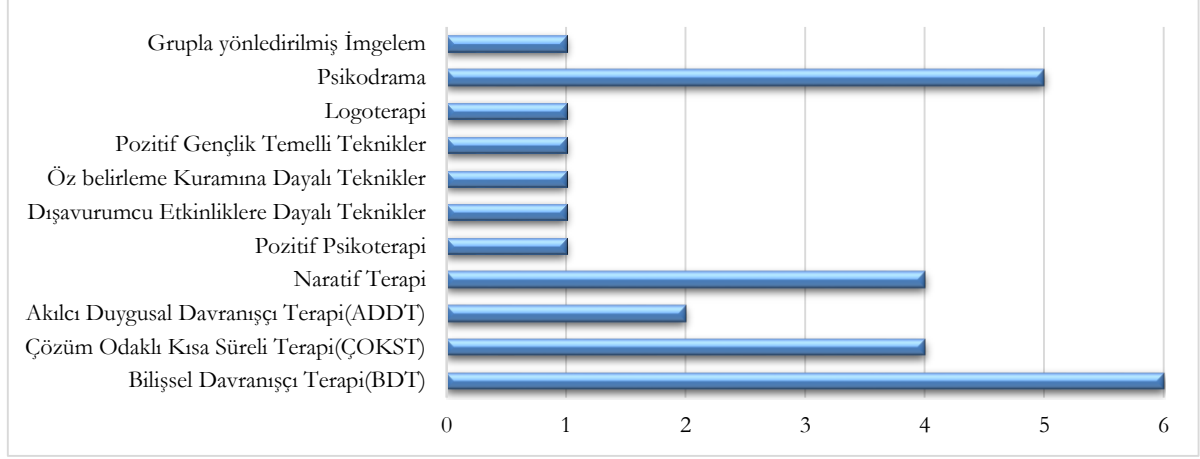
Grafik 4’te, grupla psikolojik danışma ve psikodramaya yönelik yapılan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı sunulmuştur. Toplam 27 tezin yer aldığı dağılımda, en fazla tez 6 çalışma ile Sakarya Üniversitesi’nde yapılmıştır. Bunu 3’er tez ile Atatürk Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi takip etmektedir. Sabahattin Zaim ve Marmara Üniversitelerinde ise 2’şer tez bulunmaktadır. Diğer üniversitelerde ise yalnızca 1’er tez yer almaktadır.

Grafik 5. Grupla Psikolojik Danışma ve Psikodramaya Yönelik Lisansüstü Tezlerin Konulara Göre Dağılımı

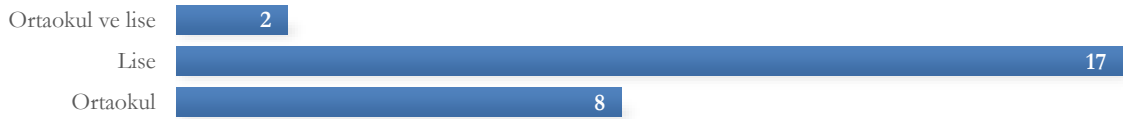
Türkiye’de ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodrama alanındaki lisansüstü tezlerin oldukça geniş bir konu yelpazesine dağıldığı görülmüştür. Bu konular Grafik 5’te yer alan başlıklar şeklinde kategorilendirilmiştir. Bu çalışmada Türkiye’de ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodrama konulu lisansüstü tezlerin içerik analizi yapılmıştır. Kategoriler, içerik analizi sırasında en çok tekrar eden temalara göre oluşturulmuştur. Bu yöntemle hem içerik bütünlüğü sağlanmış hem de benzer konuların gruplanması imkân tanınmıştır. İncelenen tezlerin içerik analizi sonucunda belirlenen ana kategoriler ve bu kategoriler altında toplanan alt konular detaylı biçimde sunulmuştur: Sosyal ilişkiler başlığı altında; sosyal beceriye ilişkin 1 tez (Ünlü, 2010), akran zorbalığına yönelik 3 tez (Çitemel, 2014; Seçer, 2014; Erkıral, 2017), sosyal kaygı düzeyi üzerine 1 tez (Bayın, 2024), ilişkisel benlik ve sosyal kaygı konulu 1 tez (Türk, 2023) ile şiddet eğilimi ve sosyal uyum üzerine 1 tez (Şimşek, 2020) bulunmaktadır. Duygusal durumlar kategorisinde; umutsuzluk (Eker, 2017), depresyon ve anksiyete belirtileri (Kartol, 2018), irade ve kaygı düzeyi (Koca, 2018), sınav kaygısı (Taşpınar Göveç, 2014) ve olumsuz değerlendirilme korkusu (Kurtuluş, 2024) konularında her birinden 1’er tez olmak üzere toplam 5 tez yer almaktadır. Kişisel gelişim ve benlik başlığında; değer yönelimleri ve motivasyonel eylem çatışmaları (Karademir, 2015), olumlu beden imajı geliştirme (Keven Aklman, 2015), hayat amacı kazandırma (Yetkin, 2016), özgüven düzeyi (Bilgin, 2016), kendini gizleme düzeyi (Çalık, 2018) ve özşefkat düzeyi (Aytaç, 2023) konularında 1’er tez olmak üzere toplam 6 tez bulunmaktadır. Psikolojik dayanıklılık başlığı altında; psikolojik dayanıklılık düzeyi üzerine 1 tez (Yazıcı, 2018), psikolojik dayanıklılık ve duygusal esneklik üzerine 1 tez (İme, 2022) ve psikolojik gelişim

üzerine 1 tez (Bora, 2021) yer almaktadır. Zihinsel süreçler kategorisinde; ruminasyon düzeyi (Genç, 2017), ruminasyon ve öğrenilmiş çaresizlik (Ünal, 2020) ile öğrenilmiş çaresizlik (Yılmaz, 2023) konularında 1'er tez olmak üzere toplam 3 tez bulunmaktadır. Davranışsal sorunlar başlığında problemlili internet kullanımı üzerine 1 tez (Kadı Dönder, 2021), özel eğitim alanında ise psikodramanın otizm belirtilerini azaltmadaki etkisine yönelik 1 tez (Çiçek, 2019) yer almaktadır. Bu kapsamda, tezlerin çeşitli konulara dağıldığı ve her bir alt başlıkta farklı psikolojik boyutların ele alındığı görülmektedir.

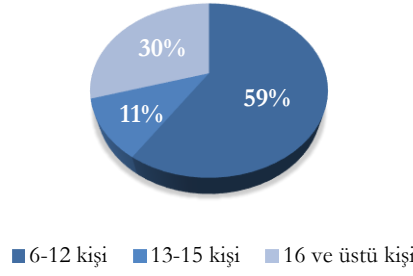
Grafik 6. Grupla Psikolojik Danışma ve Psikodramaya Yönelik Lisansüstü Tezlerin Kuramsal Psikoterapi Kuram ve Tekniklerine Göre Dağılımı

Grafik 6'da ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodramaya yönelik lisansüstü tezlerde kullanılan terapi yöntemlerinin dağılımı gösterilmektedir. Ergenlerle gerçekleştirilen grupla psikolojik danışma uygulamalarında en çok tercih edilen psikoterapi kuramı, toplam 6 tezde kullanılan Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT) olmuştur (Seçer, 2014; Karademir, 2015; Eker, 2017; Genç, 2017; İme, 2022; Taşpınar Göveç, 2014). BDT'yi, 5 tezde yer verilen Psikodrama grup terapisi (Türk, 2023; Erkıral, 2021; Şimşek, 2020; Taşpınar, 2014; Çiçek, 2019) izlemiştir. Ayrıca, 4'er tezle Çözüm Odaklı Kısa Süreli Terapi (ÇOKST) (Çitemel, 2014; Bilgin, 2016; Ünal, 2020; Aytaç, 2023) ve Öyküsel Terapi yaklaşımları (Yazıcı, 2018; Koca, 2018; Bayın, 2024; Kurtuluş, 2024) sıkça tercih edilen diğer yöntemler olmuştur. Akılcı Duygusal Davranışçı Terapi (ADDT) ise 2 tezde (Ünlü, 2010; Kartol, 2018) uygulanmıştır. Bu terapi yaklaşımlarının ardından, her biri 1 tezde yer verilen Pozitif Psikoterapi (Keven Aklıman, 2015), Logoterapi (Yetkin, 2016), Öz Belirleme Kuramları (Kadı Dönder, 2021), Dışavurumcu Etkinlikler (Çahk, 2018), Grupla Yönlendirilmiş İmgelem (Yılmaz, 2023) ve Pozitif Gençlik Temelli Teknikler (Bora, 2021) kullanılmıştır. Bu bilgilerden yola çıkarak, incelenen lisansüstü tezlerde ergenlerle yapılan grup çalışmalarında en yaygın kullanılan yaklaşımların BDT ve psikodrama olduğu görülmektedir.

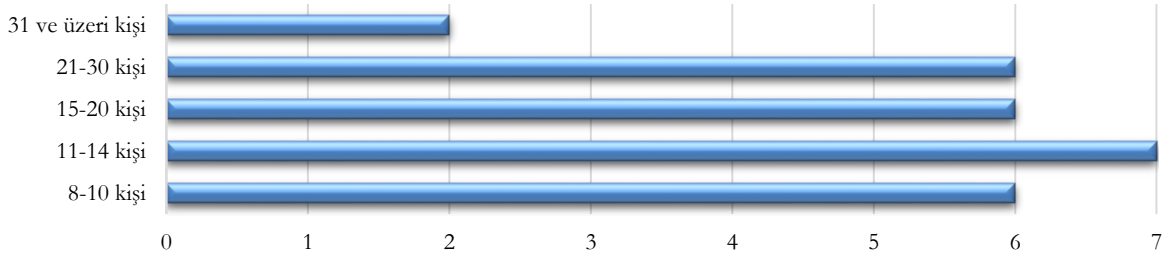
Grafik 7. Grupla Psikolojik Danışma ve Psikodramaya Yönelik Lisansüstü Tezlerin Örneklem Türüne Göre Dağılımı

Grafik 7'de ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodramaya yönelik lisansüstü tezlerin örneklem türüne göre dağılımı verilmiştir. Toplam 27 tezin yer aldığı dağılımda, en fazla çalışma 17 tez ile lise düzeyinde gerçekleştirilmiştir. Ortaokul düzeyinde yapılan tez sayısı 8 olup, bu sayı lise düzeyine göre belirgin şekilde düşüktür. Hem ortaokul hem de lise gruplarını kapsayan tez sayısı ise yalnızca 2'dir. Bu veriler, araştırmaların büyük çoğunluğunun lise öğrencileriyle yapıldığını, ortaokul grubunun ise daha az tercih edildiğini göstermektedir.

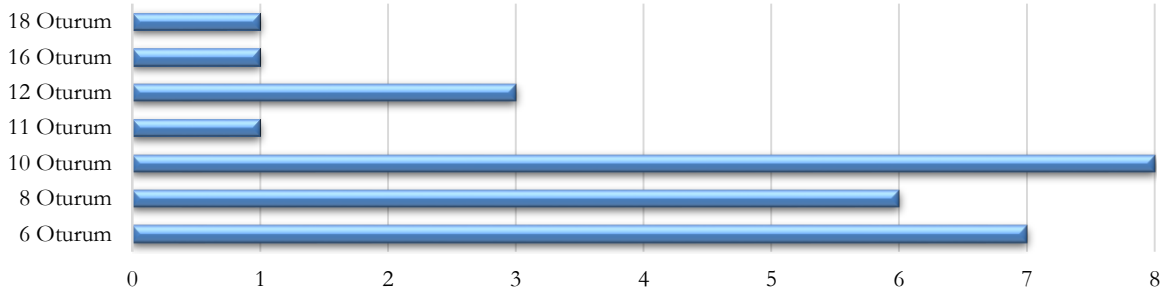
Grafik 8. *Grupla Psikolojik Danışma ve Psikodramaya Yönelik Lisansüstü Tezlerin Grup Katılımcı Sayısına Göre Dağılımı*

Grafik 8’e göre araştırmalarda en fazla katılımcıya sahip gruplar 6-12 kişi arası 16 tez iken, 13-15 kişilik gruplar 3 tez ve 16 ve üzeri katılımcıya sahip gruplar da yine 8 tez olarak belirlenmiştir. Bu veriler, ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodrama çalışmalarının genellikle küçük ölçekli gruplarda yapıldığını, ancak bazı çalışmalarda daha büyük gruplara da yer verildiğini göstermektedir.

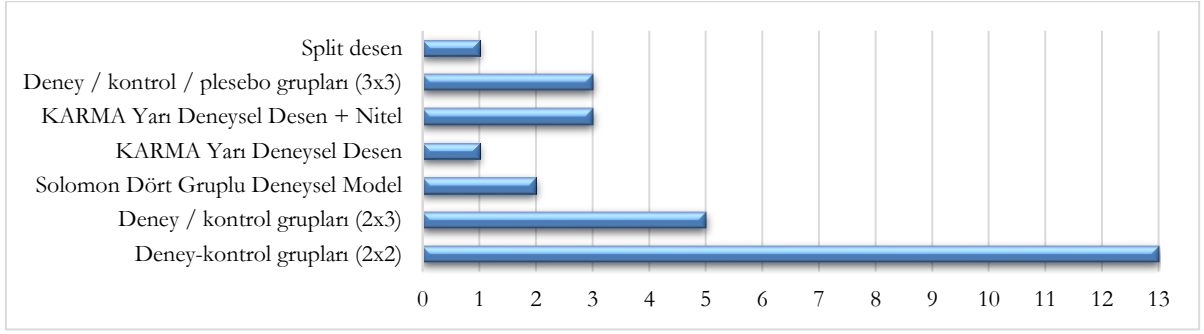
Grafik 9. *Grupla Psikolojik Danışma ve Psikodramaya Yönelik Lisansüstü Tezlerin Toplam Katılımcı Sayısına Göre Dağılım*

Grafik 9’a göre ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodrama uygulamaları en fazla 7 tez ile 11–14 kişilik gruplarda gerçekleştirildiği görülmektedir. Bunu 6’şar tez ile 15–20 ve 21–30 katılımcılı gruplar takip etmektedir. 8–10 kişilik gruplarla yapılan tez sayısı 5’tir. 31 ve üzeri katılımcı ile yapılanlar ise yalnızca 2 teze sınırlıdır.

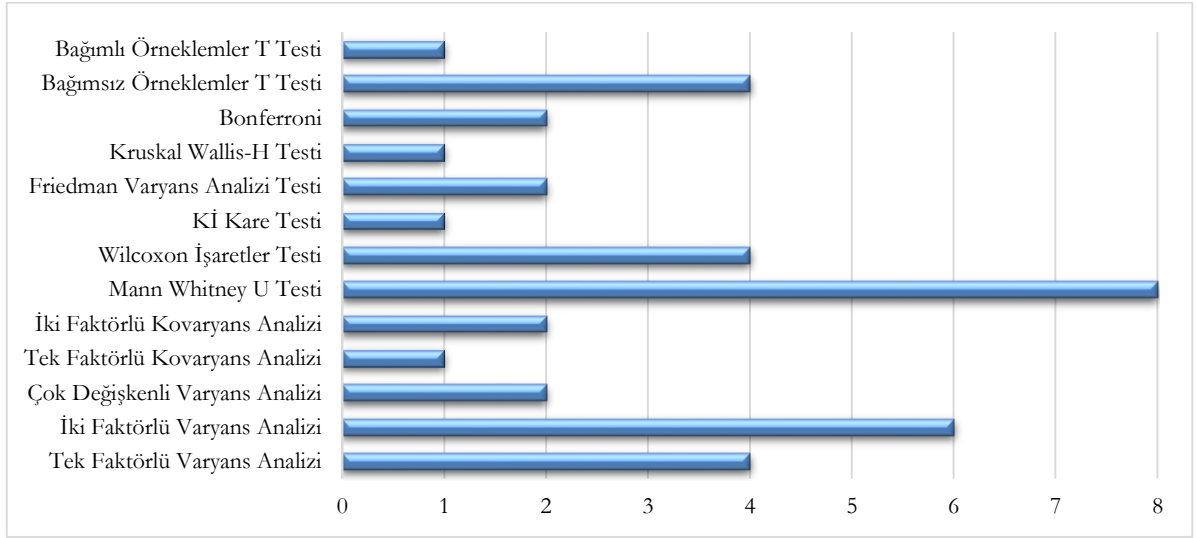
Grafik 10. *Grupla Psikolojik Danışma ve Psikodramaya Yönelik Lisansüstü Tezlerin Oturum Sayıları*

Grafik 10’daki verilere göre ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodrama uygulamalarında en sık tercih edilen oturum sayısı 8 teze 10 oturum olmuştur. Bunu 7 teze 6 oturum, 6 teze 8 oturum takip etmektedir. Diğer oturum sayıları olan 11, 12, 16 ve 18 oturum ise daha az tercih edilmiş ve toplamda 3 tez çalışmasında uzun sayıda oturumlar gerçekleştirilmiştir. Bu dağılım, lisansüstü tezlerde genellikle 6–10 oturum aralığının tercih edildiğini göstermektedir.

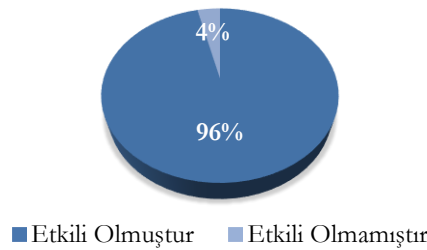
Grafik 11. Grupla Psikolojik Danışma ve Psikodramaya Yönelik Lisansüstü Tezlerin Araştırma Modeline Göre Dağılımı

Grafik 11'den elde edilen verilere bakıldığında en sık tercih edilen analiz yöntemi 13 kez kullanımla deney-kontrol gruplarıyla uygulanan ön-test ve son-test (2x2) deseni olduğu gözlenmektedir. İzleme testi içeren 2x3 ve 3x3 desenlerinin toplamda 8 kez kullanılmıştır. Nitel veri ile desteklenen karma desenler sınırlı sayıda (toplamda 4) tercih edilmiştir.

Grafik 12. Grupla Psikolojik Danışma ve Psikodramaya Yönelik Lisansüstü Tezlerin Kullanılan Analiz Yöntemlerine Göre Dağılım

Grafik 12'den elde edilen bulgulara göre kullanılan analiz yöntemlerinin dağılımı, araştırmanın kapsamını yansıtmaktadır. En sık tercih edilen analiz yöntemi, İki Faktörlü Varyans Analizi (Anova) ile Mann-Whitney U Testi olmuştur. Tek Faktörlü Varyans Analizi (Anova) ve Bağımsız Örneklem T-Testi de yaygın olarak kullanılmış olup, bu analizler daha çok gruplar arası karşılaştırmalar ve bağımsız örneklemle ilgili değerlendirmeler yapmak için tercih edilmiştir. Çok Değişkenli Varyans Analizi (Manova) ve İki Faktörlü Kovaryans Analizi (Ancova) gibi daha karmaşık analizler ise verilerin çoklu boyutlarını anlamak ve kontrol etmek amacıyla kullanılmıştır.

Grafik 13. Grupla Psikolojik Danışma ve Psikodramaya Yönelik Lisansüstü Tezlerin Etkililik Durumu

Grafik 13'e göre ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodramaya yönelik lisansüstü tezlerin etkililik durumları büyük ölçüde olumlu sonuçlar vermiştir. Toplam 27 çalışmadan 26'sında

uygulamanın etkili olduğu sonucuna varılmış, yalnızca 1 çalışmada etkili bir sonuç elde edilmediği (Bora, 2021) belirtilmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma kapsamında Türkiye’de 2010-2025 yılları arasında ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodrama alanındaki lisansüstü tezler, sistematik derleme yöntemi ve içerik analizi tekniği kullanılarak incelenmiş ve elde edilen bulgular çok yönlü olarak tartışılmıştır. Elde edilen bulgular, alanda yürütülen çalışmaların hem içerik hem de yöntem açısından çeşitliliğini ortaya koyarken, ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodrama uygulamalarının ergenler üzerindeki etkilerine dair önemli ipuçları sunmuştur.

İlk olarak, tezlerin düzeylerine bakılmış; 14 doktora tez çalışması ve 13 yüksek lisans tez çalışması ile hemen hemen eşit düzeyde olduğu görülmüştür. Bu durum, ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodrama konularının akademik anlamda derinlemesine incelenmeye değer bulunduğunu ve özellikle doktora seviyesinde daha kapsamlı biçimde ele alındığını göstermektedir. Bununla birlikte, yüksek lisans tezlerinin de önemli bir yer tuttuğu görülmekte, bu durum alana yeni araştırmacıların yoğun ilgi gösterdiğini ve bu ilginin giderek yaygınlaştığını düşündürmektedir (Kalkan, 2008).

Tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde, 2014 sonrası belirgin bir artış olduğu ve 2018 yılında 5 tez ile en yüksek düzeye ulaşıldığı görülmektedir. Bu artış, ergenlerin sosyal ve duygusal sorunlarına yönelik artan ilginin yanı sıra Türkiye’de ergenlere yönelik psikolojik danışma hizmetlerine duyulan ihtiyacın yükseldiğini göstermektedir. Ayrıca, özellikle grupla psikolojik müdahalelere ilişkin farkındalığın arttığını ve bu yaklaşımların ergenlerin sorunlarına çözüm sunma potansiyeli taşıdığını ortaya koymaktadır (Corey, 2016). Ancak bazı yıllarda gözlemlenen düşüşler, alandaki akademik ilginin sürekli ve istikrarlı olmadığını göstermekte; bu da gelecekte daha planlı ve sürdürülebilir araştırma politikalarına duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır.

Üniversite dağılımına bakıldığında, 18 tez ile devlet üniversitelerinin özel üniversitelere (9 tez) kıyasla daha fazla çalışma yürüttüğü görülmektedir. Bu durum, devlet üniversitelerinin geniş akademik kadro ve kaynak avantajını kullanarak ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodrama alanına daha fazla yöneldiğini göstermektedir (Krippendorff, 2004). Çalışmaların 16 farklı üniversiteye yayılmış olması ise alandaki akademik ilginin genişliğine işaret etmektedir. En fazla katkıyı Sakarya Üniversitesi (6 tez) yaparken, Atatürk ve Hasan Kalyoncu Üniversiteleri de 3’er tezle öne çıkmıştır. Bölgesel üniversitelerin bu alanda öne çıkması, ilgili bölgedeki güçlü araştırma altyapısının bir yansımasıdır.

Konuların dağılımına bakıldığında tezlerin sosyal ilişkiler, duygusal durumlar, kişisel gelişim, psikolojik dayanıklılık ve davranışsal sorunlar gibi geniş bir yelpazeyi kapsadığı görülmektedir. Akran zorbalığı (3 tez) ve psikolojik dayanıklılık (2 tez) en çok çalışılan temalar olup, diğer konular daha sınırlı şekilde ele alınmıştır. Olweus (1993), akran zorbalığının ergenler arasında yaygın ve ciddi bir sorun olduğunu vurgulamış, bu olgunun günümüzde dijitalleşmeyle birlikte siber zorbalık gibi yeni boyutlar kazandığını ifade etmiştir. Nitekim araştırmalar da akran zorbalığının ergenler arasında önemli bir sorun olarak sıkça çalışıldığını göstermektedir (Kowalski, Giumetti, Schroeder ve Lattanner, 2014; Zych, Farrington ve Ttofi, 2019).

Bununla birlikte, akran zorbalığı dışındaki konuların çoğu yalnızca birer tezle temsil edilmiştir. Sosyal beceriler, özgüven, umutsuzluk, depresyon, anksiyete, ruminasyon ve problemlı internet kullanımı gibi farklı alanların ele alınması, çalışmaların çok yönlü olduğunu ve bireyin psikolojik iyi oluşunu etkileyen çeşitli faktörlere odaklandığını göstermektedir. Ancak bu çeşitlilik, alanın belirli temalarda derinleşmesini sınırlamaktadır. Bu nedenle kimlik gelişimi, akran ilişkileri, duygusal düzenleme, aile ilişkileri, okul uyumu ve riskli davranışlarla baş etme gibi ergenlerin ruh sağlığı ve sosyal uyumunu doğrudan etkileyen konularda daha yoğun ve derinlemesine araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Terapi yöntemlerinde; ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma uygulamalarında Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT) en sık tercih edilen yöntemdir. Ardından Psikodrama ve Çözüm Odaklı Kısa Süreli Terapi (ÇOKST) gelmektedir. Bu durum, her iki yöntemin de grup ortamında etkili müdahale fırsatları sunmasıyla ilişkilendirilebilir. Bu yöntemlerin yaygınlığı, yapılandırılmış ve kısa süreli müdahalelere olan ilginin bir göstergesidir. Daha az kullanılan yöntemlerin sınırlı temsili ise yenilikçi yaklaşımların henüz yeterince keşfedilmediğini göstermektedir. BDT’nin yapılandırılmış yapısı, somut ve ölçülebilir teknikler sunması, özellikle ergenlerle yapılan çalışmalarda uygulanabilirliği artırmaktadır (Beck, 2011). Öte yandan, Psikodrama’nın eyleme dayalı doğası, üyelerin grup içinde oyunlar ve dramatizasyon yoluyla katılımını teşvik etmesi, spontane davranışları desteklemesi ve grup kohezyonunu güçlendirmesi nedeniyle tercih edildiği

görülmektedir (Kipper ve Ritchie, 2003; Şener, 2020). Bu bulgular, Türkiye’de ergenlere yönelik grupla psikolojik danışma ve psikodrama uygulamalarında hem yapılandırılmış hem de yaratıcı müdahale biçimlerinin etkili ve yaygın olduğunu ortaya koymaktadır.

Katılımcı özellikleri açısından tezlerin büyük çoğunluğunun (17 tez) lise öğrencileriyle yapıldığı görülmüştür. Bu, ergenlik döneminin kritik bir psikososyal gelişim evresi olduğunu ve bu dönemde yapılan müdahalelerin önemini ortaya koymaktadır (Ağca, 2021; Santrock, 2014). Ortaokul öğrencileriyle yapılan çalışmaların daha az sayıda olması, onam alma güçlüklerinin olması, bu yaş grubunda uygulama güçlüklerinin daha fazla yaşandığını (Thomas, 2000; Özcan, 2017) ve dolayısıyla grupla psikolojik danışma uygulamalarının bu düzeyde daha az uygulanabilir olabileceğini düşündürmektedir.

Katılımcı sayıları değerlendirildiğinde ise en yaygın tercih edilen aralığın 11–20 kişi olduğu görülmüştür. Grup sayıları literatürde küçük ve orta ölçekli grupların daha sağlıklı grup dinamikleri oluşturduğu ve kişisel gelişimi desteklediği bilgisi ile uyumludur (Johnson ve Johnson, 2014). Gruplar genellikle 6-12 kişilik olup, 10 oturum genellikle tercih edilen süre olmuştur. Bu, küçük ve orta ölçekli grupların etkili bulunduğunu göstermektedir.

Araştırma modelleri incelendiğinde, en sık kullanılan desenin ön-test/son-test (2x2) olduğu, bunun da klasik deneysel desenlerin hâlâ benimsendiğini gösterdiği görülmektedir. Ayrıca izleme testi içeren desenlerin (2x3, 3x3) toplamda 8 kez kullanılması, kalıcılığı ve uzun vadeli etkileri ölçmeye yönelik bir eğilim olduğunu ortaya koymaktadır. Karma desenlerin yalnızca 4 tezde tercih edilmesi ise nitel verinin katkılarının henüz yeterince değerlendirilemediğini düşündürmektedir (Creswell ve Plano Clark, 2017). Solomon dört gruplu model ve split desen gibi daha karmaşık yöntemler ise nadiren kullanılmış, ancak özgün araştırmalar için potansiyel taşımaktadır.

Analiz yöntemlerinde en sık Anova ve Mann-Whitney U testi kullanılmış; buna karşın Manova ve Ancova gibi daha gelişmiş analizlere az rastlanmıştır. Çoğu tezde istatistiksel analiz bilgisinin sınırlı olması ve kolay uygulanabilir yöntemlerin tercih edilmesi, Manova’nın az kullanım nedeni olarak belirtilmiştir. Tezlerde kullanılan değişken sayısının çoğunlukla tek yönlü analizlere uygun olması, Manova’nın kullanımını sınırlamıştır.

Genel olarak bulgular, grupla psikolojik danışma ve psikodrama uygulamalarının ergenler üzerinde olumlu etkiler yarattığını ortaya koyarken, Bora’nın (2021) olumsuz bir sonuç elde edilmesi, örneklem özellikleri ve uygulama sürecindeki farklılıklardan kaynaklanmaktadır. Diğer 26 tezde uygulama daha uzun süreli, düzenli ve homojen örneklem üzerinde yürütülürken; Bora’nın çalışmasında örneklem daha sınırlı ve heterojen bir yapıdadır. Ayrıca uygulama süresinin görece kısa olması, beklenen etkinin ortaya çıkmamasında etkili olmuştur. Bu durum, ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodrama yönteminin genel olarak öğrenciler üzerinde olumlu etkiler yarattığını ve akademik literatürde yüksek oranda başarılı sonuçlar ortaya koyduğunu göstermektedir.

Elde edilen sonuçlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde; Türkiye’de ergenlerle yapılan grupla psikolojik danışma ve psikodrama alanının zengin bir akademik birikime sahip olduğu söylenebilir. Alan hem teorik hem de uygulamalı boyutlarıyla ergenlerin psikolojik iyi oluşuna katkı sağlamaktadır. Ancak, alanda derinleşme, yenilikçi yöntemlerin keşfi ve farklı yaş gruplarına yönelik daha fazla çalışma yapılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Bu çalışma, ergenlerle grupla psikolojik danışma çalışmalarını tasarlamada gelecekteki araştırmalara rehberlik etme potansiyeline sahip bir içerik taşımaktadır.

Sistemik derleme yöntemiyle yapılan bu araştırma, 2010-2025 yılları arasında belirli veri tabanlarından elde edilen 27 tez ile sınırlıdır. Yalnızca Türkçe yayımlanmış tezlerin değerlendirilmesi, ilgili uluslararası literatürdeki bulguların kapsam dışında kalmasına neden olmuştur. Bu durum, çalışma sonuçlarının genellenebilirliğini sınırlamaktadır. Bu sınırlılıklar göz önünde bulundurularak bu konu üzerine çalışan araştırmacı ve alan uzmanlarına yönelik öneriler şöyle sıralanabilir:

- Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT) ve psikodrama dışındaki yaklaşımlar (örn. Logoterapi, Pozitif Psikoterapi) daha fazla araştırılmalı; bu terapi yaklaşımlarının etkinliği ergenler üzerinde karşılaştırmalı olarak incelenmelidir. Yenilikçi ve yaratıcı müdahale yöntemlerinin geliştirilmesi ve uygulanması teşvik edilmelidir.
- Hem küçük ve orta ölçekli gruplar hem de daha büyük gruplarda farklı oturum formatlarının etkililiğini araştıran çalışmalar yapılmalı, nicel yöntemlerin yanı sıra nitel ve karma yöntemlerin kullanımı artırılmalıdır.

- Daha karmaşık araştırma desenleri ve çok değişkenli istatistiksel analizler (Manova, Ancova vb.) kullanılarak alanda derinleşme sağlanmalıdır.
- Ergenlerin teknoloji bağımlılığı, sınav kaygısı, aile içi iletişim, sağlıklı beslenme ve beden algısı, okul uyumu, riskli davranışlarla baş etme, kimlik gelişimi ve benlik saygısı gibi güncel sorunlarına yönelik grup müdahale programları geliştirilmelidir.
- Çoğunlukla lise düzeyine odaklanılan çalışmalar yerine, ortaokul öğrencilerine yönelik de spesifik müdahale programları tasarlanmalıdır.
- Akran zorbalığı, sosyal beceriler ve psikolojik dayanıklılık konularında, öğrenciler, öğretmenler ve ailelerin katılımıyla, zaman içinde değişimleri izleyen deneysel ve çok yönlü araştırmalar yapılmalıdır.

Etik Beyan

“Türkiye’de Ergenlerle Yapılan Grupla Psikolojik Danışma ve Psikodrama Uygulamalarına Dayalı Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden sistematik derleme yöntemi ile gerçekleştirilen bir çalışma olması sebebiyle herhangi bir deneysel veya insandan toplanan veri içermemesi sebebiyle etik kurul izni gerektirmemektedir.

Ethical Declaration

During the writing process of the study “A Review of Graduate Theses Based on Group Psychological Counseling and Psychodrama Practices With Adolescents in Turkey” scientific rules, ethical and citation rules were followed. No falsification was made on the collected data and this study was not sent to any other academic publication medium for evaluation. Ethics Committee Permission is not required.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

1. Yazar Katkı Oranı: %35, 2. Yazar Katkı Oranı: %35, 3. Yazar Katkı oranı: %30.

Statement of Contribution Rate of Researchers

1st Author Contribution Rate: 35%, 2nd Author Contribution Rate: 35%, 3rd Author Contribution Rate: 30%.

Çatışma Beyanı

Bu araştırmada potansiyel herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan ederiz.

Declaration of Conflict

There is no potential conflict of interest in the study.

Kaynakça

- Aytaç, A. N. (2023). *Çözüm Odaklı Grupla Psikolojik Danışmanın Ergenlerin Özşefkat Düzeylerine Etkisi* [Yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi]. YÖK.
- Ağca, E. (2021). *Ergenlerde problemlerli internet kullanımı ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü]. YÖK.
- Bayın, Ü. (2024). *Dışavurumcu sanat terapi ile zenginleştirilmiş Narrative terapi temelli grupla psikolojik danışmanın ergenlerin sosyal kaygı düzeylerine etkisi* [Doktora tezi, Düzce Üniversitesi]. YÖK.
- BetterHelp. (2023). *Storm and stress: The turbulence of adolescence*. BetterHelp.
- Bilgin, O. (2016). *Çözüm odaklı kısa süreli grupla psikolojik danışmanın ergenlerin özgüven düzeyine etkisi* [Doktora tezi], Sakarya Üniversitesi. YÖK.
- Bora, H. (2021). *Adolesan kız futbolcuların psikolojik gelişiminde pozitif gençlik gelişimi temelli grupla psikolojik danışma uygulamalarının rolü: Deneysel bir çalışma* [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK.
- Çalık, M. (2018). *Dışavurumcu etkinliklere dayalı yarı yapılandırılmış grupla psikolojik danışma programının ergenlerin kendini gizleme düzeylerine etkisi* [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK.
- Çalık, M. (2022). Sanat terapisi odaklı grupla psikolojik danışmanın ergenlerin problem çözme becerilerine güven üzerine etkisi. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*, 5(9), 6-18.
- Çapri, B. ve Yıldırım, H. Ç. (2018). Akran zorbalığına uğrayan ergenlerin mağduriyet algıları ve boyun eğici davranışlarına ADDT’ye dayalı grupla psikolojik danışmanın etkisi. *I-SASEC 2018*, 73.
- Corey, G. (2016). *Theory and practice of counseling and psychotherapy* (10th ed.). Cengage Learning.

- Çınar, N. (2021). İyi bir sistematik derleme nasıl yazılmalı? *Online Turkish Journal of Health Sciences*, 6(2), 310-314.
- Çiçek, A. (2019). *7-14 yaş otizmli bireylerde psikodramanın etkinliğinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi]. YÖK.
- Çitemel, N. (2014). *Çözüm odaklı kısa süreli grupla psikolojik danışmanın lise öğrencilerinin akran zorbalığına etkisi* [Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK.
- Delucia-Waack, J. L., Gerrity, D., Kalodner, C., ve Riva, M. (2004). *Handbook of Group Counseling and Psychotherapy*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Doğan, A. ve Cebioglu, S. (2011). Beliren Yetişkinlik: Ergenlikten Yetişkinliğe Uzanan Bir Dönem. *Türk Psikoloji Yazıları*, 14(28), 11.
- Dökmen, Ü. (2013). *Sosyometri ve Psikodrama* (ss. 21–239). Remzi Kitabevi.
- Eker, H. (2017). *Affetme esnekliği kazandırma amaçlı bilişsel davranışçı yönelimli grupla psikolojik danışma uygulamasının ergenlerdeki umutsuzluk üzerindeki etkisi* [Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK.
- Elyaspoor, M., Maghsoudi, J. ve Ghaedi-Heidari, F. (2021). The effect of narrative therapy on anger control of high school adolescent girls: a quasi-experimental study. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 12(8).
- Erkural, E. (2021). *7. sınıf öğrencilerinde psikodrama eğitiminin akran zorbalığı ile başa çıkma düzeyleri üzerindeki etkisi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi]. YÖK.
- Erözkan, A. (2006). *İlköğretim öğrencilerinde depresyon ve başa çıkma*. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 24(1), 75-94.
- Gardner, M. Ve Steinberg, L. (2005). Peer influence on risk taking, risk preference, and risky decision making in adolescence and adulthood: An experimental study. *Developmental Psychology*, 41(4), 625–635. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.41.4.625>
- Gazda, G., Ginter, E. ve Horne, A. (2001). *Group Counseling And Group Psychotherapy: Theory And Application*. Langue:Anglais.
- Geldard, K. ve Geldard, D. (2010). *Counselling adolescents: The proactive approach for young people*. London: SAGE publications.
- Genç, A. (2017). *Bilişsel-davranışçı yaklaşıma dayalı grupla psikolojik danışma programının ergenlerin ruminasyon düzeylerine etkisi* [Doktora tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. YÖK.
- Gooze, L. (2015). *Practicing Agency and Collaboration in Recovery: A Narrative Therapy Group Program for Adolescents with Anorexia Nervosa* (Doctoral dissertation, California State University, Northridge).
- Gökler, B. ve Danışman, I. (2011). Çocuk ve ergenlerle grup psikoterapisi ve psikodrama. *Dr. Abdülkadir Özbeke Psikodrama Enstitüsü Dergisi*, (3), 7–28.
- Haen, C., ve Boyd, N. (2019). *Creative Arts-Based Group Therapy with Adolescents*. Taylor & Francis. New York. <https://www.betterhelp.com/advice/stress/storm-and-stress-the-turbulence-of-adolescence>
- Hamidi, F. ve Hasanpour Khademi, F. (2022). The effect of psychodrama on social anxiety and interpersonal sensitivity of secondary school teenage girls. *Knowledge & Research in Applied Psychology*, 23(1), 125-136.
- Huang, K., Zhang, Y., Cong, H. ve Wang, M. (2022). *Effects Of Group Psychological Counseling On Nonsuicidal Self-Injury (Nssi) Behaviors Of College Students With Depression*. *Psychiatra Danubina*, 34, (2), 229-235.
- İme, Y. (2022). *Bilişsel-davranışçı yaklaşım odaklı gruplarla psikolojik danışma programının ergenlerin psikolojik dayanıklılık ve duygusal esneklikleri üzerindeki etkisi* [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi.] YÖK.
- Johnson, D. W. ve Johnson, F. P. (2014). *Joining together: Group theory and group skills* (11th ed.). Pearson.
- Kadı Dönder, A. (2021). *Öz belirleme kuramına dayalı grupla psikolojik danışma programının ergenlerin problemleri internet kullanımı düzeyine etkisi* [Yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi]. YÖK.
- Kağınacı YD., Çankaya Z. ve Pamukçu, B. (2017). Grupla Psikolojik Danışma Sürecinde Grubun Gelişim Evrelerine Kültürel Bir Bakış. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 8/49.
- Kağınacı, Y., Koydemir, S., Çakır Çelebi, S.G., Gizir, C.A. ve Tuna, M.E. (2016). Demir A. ve Koydemir S. (Ed.), Grupla psikolojik danışma içinde. 7.Baskı. Ankara. Pegem Akademi Yayıncılık
- Kalkan, M. (2008). Üniversite öğrencilerinin grupla psikolojik danışmaya yönelik görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8(2), 437–458.
- Karademir, Ç. (2015). *Bilişsel davranışçı yaklaşıma dayalı grupla psikolojik danışmanın ergenlerin değer yönelimleri ve motivasyonel eylem çatışmaları üzerindeki etkisi* [Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK.
- Karataş, Z. (2009). Psikodrama ile yapılan grup çalışmasının ergenlerin sürekli kaygı düzeylerine etkisi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (360).
- Karataş, Z. ve Gökçakan, Z. (2011). Psikodrama teknikleri kullanılarak yapılan grup uygulamasının ergenlerin çatışma çözme becerilerine etkisinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 601-614.
- Kartol, A. (2018). *Akılci duygusal davranışçı terapi temelli grupla psikolojik danışma uygulamasının ergenlerin depresyon ve anksiyete belirtileri üzerindeki etkisinin incelenmesi* [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK.
- Kashefi, N. (2025). The Effect of Problem-Focused Group Counseling Through Comprehensive Approach on Cognitive Regulation of Male Adolescents. *J Psychol Neurosci*, 7(1), 1-6.
- Kashefi, N. (2025, March). *The effect of problem-focused group counseling through comprehensive approach on cognitive regulation of male adolescents*. Paper presented at the 7th International Conference on Psychology and Neuroscience, İstanbul, Türkiye.
- Keven Aklıman, Ç. (2015). *Pozitif psikoloji ve pozitif psikoterapi bağlamında ergenlerde olumlu beden imajını geliştirme grupla psikolojik danışma programının etkililiğinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Ufuk Üniversitesi]. YÖK.

- Khalili, F. N. ve Swilem, S. (2021). The efficiency of a group counseling program based on psychodrama in enhancing self-awareness and reducing tension among tenth grade students in Qalqilia City. *Education in the Knowledge Society (EKS)*, 22, e23921. <https://doi.org/10.14201/eks.23921>.
- Ko, M. J., Yu, S. J. ve Kim, Y. G. (2003). The effects of solution-focused group counseling on the stress response and coping strategies in the delinquent juveniles. *Journal of Korean Academy of Nursing*, 33(3), 440-450.
- Koca, D. A. ve Erden, S. (2018). Bilişsel davranışçı temelli grupla psikolojik danışma programının ergenlerin psikolojik dayanıklılığına ve mizah düzeyine etkisi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(3), 61-72.
- Koca, M. (2018). *Narratif terapi temelli grupla psikolojik danışma programının ergenlerin irade ve kaygı düzeylerine etkisi* [Yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi.] YÖK.
- Kooraki, M., Hashemi, S. E., Mehrabizadeh Honarmand, M. ve Peymannia, B. (2023). The effectiveness of integration psychodrama with cognitive behavioral group therapy on the dimensions of interpersonal sensitivity and social anxiety in teenage girls. *Journal of Clinical Psychology*, 15(1), 13-25.
- Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology* (2nd ed.). Sage Publications. s.457.
- Kurt, İ. E., ve Güçray, S. S. (2016). Ergenlerle psikolojik danışma: Bir gözden geçirme. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 269-282.
- Kurtuluş, E. (2024). *Narrative (öyküsel) terapide dış şabıt uygulamasına göre grupla psikolojik danışmanın ergenlerin olumsuz değerlendirmeye korkusundaki etkililiği: Karma yöntem* [Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi.] YÖK.
- Kurtuluş, E. ve Yıldırım Kurtuluş, H. (2023). Naratif (Öyküsel) Terapiye Dayalı Grupla Psikolojik Danışma Uygulamasının Ergenlerin Öfke ve Öfke İfade Tarzları Üzerindeki Etkisi: Karma Yöntem Araştırması. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi* 2023, 13(2), 667-695, doi: 10.23863/kalem.2023.266
- May, R. ve Yalom, I. D. (2005). Existential psychotherapy. In R. J. Corsini & D. Wedding (Eds.), *Current psychotherapies* (7th ed., pp. 269–298). Thomson Brooks/Cole.
- Moreno, J. L. (1946). Psychodrama and group psychotherapy. *Sociometry*, 9(2/3), 249–253.
- Orkibi, H. ve Feniger-Schaal, R. (2019). *Integrative systematic review of drama therapy intervention research*. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 13(3), 309–319. <https://doi.org/10.1037/aca0000233>
- Özan, G. B. (2017). *Dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu ve özel öğrenme güçlüğü olan 9-12 yaş aralığındaki çocuklarda bibliyoterapi kullanımının kişilerarası sorun çözme becerilerine etkisinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, [İstanbul Ticaret Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Özkara, N. (2010). *Ortaöğretim Son Sınıf Öğrencilerinin Ahlakî Yargı Yetenek Düzeyleri Sosyal Destek Algıları ve Psikolojik Belirtilerinin İncelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi.] YÖK.
- Page, M. J., McKenzie, J. E., Bossuyt, P. M., Boutron, I., Hoffmann, T. C., Mulrow, C. D., ... ve Moher, D. (2021). The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. *BMJ*, 372, n71. <https://doi.org/10.1136/bmj.n71>
- Pretorius, G. ve Pfeifer, N. (2010). Group art therapy with sexually abused girls. *South African Journal of Psychology*, 40(1), 63-73.
- Sandoval, J. (2002). *Handbook Of Crisis Counseling Intervention And Prevention In The Schools*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Santrock, J. W. (2014). *Life-span development* (14th ed.). McGraw-Hill Education.
- Sarıcı-Bulut, S. (2008). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Sınav Kaygıları, Saldırganlık Eğilimleri ve Problem Çözme Becerilerindeki Yetersizliklerin Sağaltımında Grupla Çözüm Odaklı Kısa Terapinin Etkileri* [Yayınlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi.] YÖK.
- Sayar, K. ve Dinç, M. (2013). *Psikolojiye giriş*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları.
- Seçer, İ. (2014). *Akran zorbalığına uğrayan ergenlerin mağduriyet algılamaları ve kullandıkları başa çıkma stratejilerine grupla psikolojik danışmanın etkisinin incelenmesi* [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi.] YÖK.
- Siyez, D. M. (2010). *Ergenlerde problem davranışlar* (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Smith, J. A. (2015). *Observation of interactions in adolescent group therapy: A mixed-methods approach*. *Journal of Child and Adolescent Group Therapy*, 25(3), 189-205. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5522846/>
- Steinberg, L. (2007). *Ergenlik*. F. Çok (Çev.), Ankara: İmge Kitabevi.
- Şener, Ö. (2020). Spontanlık ve psikolojik iyi oluş. N. Bayram (Ed.), *Pozitif psikoloji içinde* (Bölüm 15, ss. 496). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Şimşek, Ç. (2020). *Aileleri suça bulaşan ergenlerde psikodramanın şiddet eğilimi ve sosyal uyuma etkisi* [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi.] YÖK.
- Tanrıku, M. ve Karaca, R. (2021). Çözüm odaklı psikolojik danışma yaklaşımına dayalı akademik erteleme programının lise öğrencilerinin akademik erteleme ve öznel iyi oluş düzeylerine etkisi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (IJSR)*, 8(65), 78-91.
- Taşpınar Göveç, N. (2014). *Psikodrama ve bilişsel davranışçı terapi yöntemi ile grup çalışmasının sınav kaygısı yaşayan öğrencilerin kaygıları üzerindeki etkilerinin karşılaştırılması* [Yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi.] YÖK.
- Tavakoli, M. N. ve Mirghaemi, T. S. (2023). The effectiveness of cognitive-behavioral group therapy anger and assertiveness of adolescents. *International Journal of Education and Cognitive Sciences*, 3(4), 20-28.
- Terence, N., Ayub, N. ve Kimong, P. (2024). Group counseling intervention module cognitive behavioral therapy effectiveness in addressing the problems of body dissatisfaction, anxiety and self-esteem in higher education institution teenagers. *International Journal of Educational Innovation and Research*, 3(2), 155-167.
- Thomas, R. M. (2000). *Comparing theories of child development* (6th ed.). Wadsworth.

- Türk, F., Buğa, A., Çekiş, A. ve Hamamcı, Z. (2018). Bilişsel davranışçı yaklaşıma dayalı grup müdahalelerinin çocuk ve ergenlerin işlevsel olmayan düşünceleri üzerindeki etkisi: Meta-analiz çalışması. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 8(49), 45-61.
- Türk, H. (2023). *Koruma Altındaki Gençlerin İlişkişel Benlik ve Sosyal Kaygılarının Psikodrama Uygulanarak Karma Yöntemle İncelenmesi* [Doktora tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. YÖK.
- Ültay, E., Akyurt, H. ve Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201.
- Ünal, M. (2020). *Çözüm odaklı psikolojik danışma yaklaşımına dayalı grupla psikolojik danışmanın ruminasyon ve öğrenilmiş çaresizlik üzerindeki etkisi* [Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK.
- Ünlü, M. (2010). *Grupla psikolojik engellenmenin ilköğretimdeki ikinci kademede sosyal beceri düzeyine etkisi* [Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. YÖK.
- Vaxberg, Z. (2017). *Development of self-esteem of adolescents at-risk, in the transition from middle school to high school, in a group program incorporating psychodrama*.
- Voltan-Acar, N. (2014). *Grupla psikolojik danışma: İlke ve teknikleri*. Nobel Yayın: Ankara.
- Yazıcı, B. (2018). *Narratif terapi temelli grupla psikolojik danışma programının ergenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerine etkisi* [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. YÖK.
- Yetkin, A. (2016). *Ergenlere hayat amacı kazandırmada logoterapi yönelimli grupla psikolojik danışmanlığın etkililiği* [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK.
- Yıldırım, A. (2010). *Ergenlerde bilişsel davranışçı yönelimli bir grup psikoterapisi uygulaması*. Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi, 23(2), 120-126. <https://dusunenadamdergisi.org/storage/upload/pdfs/1586415216-tr.pdf>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (10. Baskı)*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, O., Koser, İ. E. ve Kumcağız, H. (2024). Çözüm Odaklı Kısa Süreli Grupla Psikolojik Danışmanın Parçalanmış Aileye Sahip Ergenlerin Kaygı ve Umutsuzluk Düzeyleri Üzerindeki Etkisi. *Humanistic Perspective*, 6(2), 118-135. <https://doi.org/10.47793/hp.1413319>
- Yılmaz, S. (2023). *Öğrenilmiş çaresizlikte grupla psikolojik danışmanlık ve grupla yönlendirilmiş imgelem yöntemlerinin etkinliklerinin karşılaştırılması* [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK.
- Young-Nam, J. (2001). A study on the effect of the group counseling program developed by applying reality therapy on the body image and depression of adolescent women. *Child Health Nursing Research*, 7(3), 342-358.
- Zych, I., Farrington, D. P. ve Ttofi, M. M. (2019). Protective factors against bullying and cyberbullying: A systematic review of meta-analyses. *Aggression and Violent Behavior*, 45, 4-19. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.06.008>

EXTENDED ABSTRACT

Adolescence represents a pivotal developmental stage characterized by significant physical, emotional, and social transformations, with identity formation, the quest for autonomy, and social interactions being central. During this period, adolescents may face challenges such as peer bullying, social anxiety, psychological resilience, and self-compassion. Group psychological counseling and psychodrama are recognized as effective interventions for fostering adolescents' psychosocial development. Group psychological counseling facilitates self-expression, social skill enhancement, and emotional problem-solving within groups of 6-12 individuals, while psychodrama provides a therapeutic approach for addressing emotional and behavioral issues through its creativity and spontaneity-driven framework. Master's theses exploring group psychological counseling and psychodrama applications for adolescents in Turkey from 2010 to 2025 serve as a valuable resource for understanding academic progress in this domain. However, a systematic synthesis of these studies has not been previously undertaken. This study aims to systematically analyze 27 postgraduate theses on group psychological counseling and psychodrama-based interventions with adolescents aged 12-18 in Turkey, focusing on content, methodology, and effectiveness. The research seeks to inform the field and guide future studies by evaluating the theses' levels, distribution by year and university type, topics, theoretical frameworks, sample characteristics, research designs, analytical methods, and effectiveness. This study represents the first systematic review of psychological counseling and psychodrama applications among adolescents. The research employs a systematic review approach and qualitative research methods. A systematic review entails the impartial and systematic search, evaluation, and synthesis of findings according to specific criteria. Data were collected from the Higher Education Council (YÖK) National Thesis Center, Google Scholar, Scopus, Proquest, Ulakbim TR, and Dergipark databases in March 2025. Using the keywords “group psychological counseling” and “psychodrama,” 27 theses targeting the 12-18 age group between 2010 and 2025 were selected. These were identified as studies conducted in Turkey at the master's and doctoral levels, focusing on protective-preventive psychological interventions. Exclusion criteria included samples outside the 12-18 age group, studies conducted outside Turkey, and applications other than group psychological counseling or psychodrama. Data were collected using the “Graduate Thesis Review Form” developed by the researchers, which included the levels of theses, their distribution by year, university types, topics, theoretical approaches,

sample types, group and total participant numbers, session numbers, research models, analysis methods, and effectiveness. The data were evaluated using content analysis techniques. The analyses were conducted individually, and discrepancies were resolved by consensus to derive frequency values. The 27 theses examined included 14 doctoral and 13 master's theses, indicating that the subject was addressed both in depth and broadly. In terms of distribution by year, the highest number was reached in 2018, with 5 theses, and a general increase has been observed since 2014. Eighteen of the theses were conducted at state universities and nine at private universities; Sakarya University (six theses), Atatürk University, and Hasan Kalyoncu University (three theses each) stood out. In terms of topic distribution, themes emerged, such as peer bullying (3 theses), psychological resilience (2 theses), social skills, social anxiety, self-compassion, depression, anxiety, rumination, and learned helplessness. In terms of therapeutic methods, Cognitive Behavioral Therapy (CBT) (6 theses), Psychodrama (5 theses), and Solution-Focused Brief Therapy (SFBT) (4 theses) were the most frequently preferred approaches. In terms of sample type, high school (17 theses) formed the majority, while middle school (8 theses) was less preferred. Groups typically consisted of 6-12 people (16 theses), with the total number of participants ranging from 11-20 (13 theses), and the number of sessions was between 6-10 (21 theses). In the research models, the pre-test/post-test design (13 theses) was dominant, whereas Anova and Mann-Whitney U tests were frequently used in the analysis methods. In terms of effectiveness, applications were found to be effective in 26 theses, and only one thesis (Bora, 2021) reported ineffective results. This study systematically presents the academic literature on group psychological counseling and psychodrama applications conducted with adolescents in Turkey. The findings reveal that the theses show a balanced distribution at both the doctoral and master's levels and that academic interest has increased since 2014. State universities have produced more theses than private universities, which can be attributed to their advantages in terms of resources and academic staff. The variety of topics reflects the wide range of psychosocial problems faced by adolescents, with themes such as peer bullying and psychological resilience. The widespread use of CBT and psychodrama demonstrates the effectiveness of these methods in group settings. The predominant focus on high school students suggests that this period is critical for psychosocial interventions, while the scarcity of studies at the middle school level raises questions about the challenges of implementing interventions in this age group. The fact that studies are typically conducted with groups of 6–12 participants and 6–10 sessions supports the effectiveness of small- and medium-sized groups. The dominance of classical methods, such as Anova and the Mann-Whitney U test, in analysis methods highlights the need for statistical deepening. The effectiveness results show that group psychological counseling and psychodrama generally have positive effects on adolescents; the only exception points to problems related to the application context or method. To ensure the sustainability of academic production in the field of group psychological counseling and psychodrama, universities should encourage research through scholarships, project funds, and workshops; particularly during years of low production (2010, 2019, 2022), they should issue special calls to increase academic interest. In-depth qualitative and quantitative studies should be conducted on topics such as peer bullying, psychological resilience, and social skills, and multidimensional data should be collected through the participation of families and teachers. Research focusing on new topics, such as technology addiction, family communication, identity development, exam anxiety, school adjustment, and emotion regulation should be conducted. Methodological diversity should be ensured, and approaches other than CBT and psychodrama (e.g., Logotherapy, Positive Psychotherapy) should be examined comparatively; emphasis should be placed on the use of qualitative and mixed methods. Studies targeting the middle school level should be conducted, and intervention protocols appropriate for this age group should be developed for this purpose. Additionally, the use of advanced analysis methods, such as Manova and Ancova, should be encouraged, and follow-up test designs that evaluate long-term effects should be promoted. This study highlights the academic and practical potential of group psychological counseling and psychodrama applications for adolescents, offering guidance for future research and intervention programs in this field.